

Enligt sändlista

Nya gränser och föreskrifter samt skötselplan för naturreservatet
Lörgeudd, Gotlands kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Lörgeudd

Kommun: Gotland

Socken: Hellvi

Läge: Ca 14 km väg från Hellvi k:a

Kartblad: Ekonomiska kartbladet 079 17
Topografiska kartbladet 7J SO/NO

Gräns: Innerkanten av den punktstreckade linjen på bifogade
karta, bilaga 2

Areal: ca 1,5 ha

därav landareal: ca 1,5 ha

Fastighet: Längers 1:14

Markägare: Gotlands Kalkverk AB, c/o Euroc, Box 30 600, 200 62 MALMÖ

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län

Beskrivning av området

På östra sidan av Lörgeudd står ett femtontal mindre raukar. Raukar-
nas omgivning i naturreservatet består av öppna marker med gles
förekomst av små enar och enstaka granar. Marken består av kraftigt
svallat strandgrus ansamlat i tydliga strandvallar. Eftersom områ-
det är starkt vindexponerat utvecklas vegetationen endast långsamt.
(Se utförligare beskrivning i skötselplanen).

Ärendets beredning

Lörgeudd avsattes som naturminnesmärke 1931-09-22, samtidigt som en

1986-03-24

11.1211-907-85

rad andra raukområden fridlystes. Det ombildades till naturreservat efter att 1964 års naturvårdslag trätt i kraft. Skogsvårdsstyrelsen tog fram ett förslag till skötselplan för området men denna fastslogs ej då länsstyrelsens styrelse, 1976-10-26, ansåg ytterligare utredning nödvändig. En ny skötselplan, bifogad detta beslut, har nu utarbetats i enlighet med naturvårdsverkets råd och riktlinjer. Reservatets föreskrifter och areella omfattning har utretts och ändras i och med detta beslut.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Raukområdet på Lörgeudd hör till de mindre på Gotland. Antalet raukar är relativt litet och de enskilda raukarna är dessutom relativt små. Raukområdet har emellertid ett stort värde i ett kustområde som är ett uppskattat utflyktsmål. Både från den vetenskapliga och den sociala naturvårdens synpunkt måste det anses som självklart att skydda en så unik företeelse som ett raukområde.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 2) bör av nämnda skäl särskilt skyddas och vårdas. Den västra delen av det ursprungliga naturminnesmärket är däremot starkt påverkat av brygganläggningar och saknar dessutom raukar. Länsstyrelsen beslutar därför med stöd av 12 § naturvårdslagen att upphäva förordnandet för den del som ligger väster om nu angivna reservatsgräns. Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna föreskrifter skall gälla.

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda raukarna inom raukområdet på Lörgeudd. Raukarnas omgivning skall bevaras öppen med endast litet inslag av träd och buskar.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (SFS 1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

De föreskrifter som gör att Ni inte helt kan använda Er fastighet som Ni vill har länsstyrelsen delat in i två grupper. Till den första hänförs sådant som länsstyrelsen normalt inte medger till-

1986-03-24

11.1211-907-85

stånd till. I undantagsfall kan tillstånd medges om synnerligen starka skäl föreligger och områdets naturvärde endast i ringa mån påverkas.

Till den andra gruppen hänförs sådant som länsstyrelsen kan ge tillstånd till efter prövning av omfattning, läge och utformning.

Grupp 1

- utföra nybyggnad eller anläggning
- bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämna utfylla eller utföra annan markberedning
- anordna upplag eller lägga upp båt
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa eller upplåta plats för tavla, plakat, affisch, skylt inskrift eller därmed jämförlig anordning
- skogsplantera
- anlägga eller upplåta plats för båthamn, tältplats eller plats för husvagnsuppställning
- upplåta mark för militära övningar som medför terrängkörning, grävning, sprängning eller skjutning

Grupp 2

- upplåta mark för tävlings- och lägerverksamhet
- anordna någon form av arrangemang varigenom allmänhetens fria tillträde till reservatet begränsas.

Föreskrifterna under C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad fastställd skötselplan.

1986-03-24

11.1211-907-85

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg
- framföra eller parkera motordrivet fordon
- tälta eller uppställa husvagn
- göra upp eld.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen som framgår av bifogad skötselplan. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen. Den ekonomiska utredningen i bilaga 4 fastställs dock inte.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare skall vara skogsvårdsstyrelsen i länet, som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen och berörda markägare vid förvaltningen.

./. Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga, formulär A.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet har deltagit landshövding Claes Elmstedt jämte ledamöterna Gunhild Bolander, Eric Carlsson, Torsten Frölich, Torsten Gustafsson, Fred Henningson, Bertil Jakobsson, Ingvar Kolmodin, Henry Lindkvist, Jan Lundgren, Per-Axel Nilsson, Lennart Pettersson, Yngve Pettersson, Ingibjörg Sigurdsdottir och Bertil Wiberg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit länsrådet Jan Björklund, 1:e länsassessorn Nils Strehlenert, länsarkitekten Peter Ringborg, länsantikvarien Marita Jonsson, överlantmätaren Ove Lundgren och avdelningsdirektören Per Hansson, föredragande.

Claes Elmstedt

Per Hansson

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till regeringen,

jordbruksdepartementet

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Regeringen **måste ha fått** Er skrivelse inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan regeringen inte ta upp Er överklagande.

- tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- tre veckor från den dag då beslutet är daterat
- två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- två månader från den dag då beslutet är daterat
-

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
Bostadsdepartementet
Civildepartementet
Finansdepartementet
Försvarsdepartementet
Industridepartementet
Jordbruksdepartementet
Justitiedepartementet
Kommunikationsdepartementet
Socialdepartementet
Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET YTTERHOLMEN

Ett förslag till skötselplan upprättades under oktober 1985 av Jens-Henrik Kloth vid länsstyrelsen. Planen har remissbehandlats, bearbetats och slutligen fastställts den 24 mars 1986 av länsstyrelsen.

Skötselplanen består av:

- I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet, som innehåller administrativa data, grund för beslutet samt föreskrifter

- II PLANDEL, med följande avsnitt:
 - 1. Disposition och skötsel
 - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3. Tillsyn
 - 4. Dokumentation av utförda åtgärder
 - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Till grund för upprättandet av skötselplan har legat ett tidigare förslag till skötselplan, upprättat 1973 av Arne Mirton vid skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Se beslutet.

2 GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

2.1 Grund för beslutet

Raukarna på nordöstra sidan av Lörgeudd uppmärksammades tidigt. Norra delen av Lörgeudd avsattes som naturminnesmärke för sina raukars skull redan 1931, i samband med att en rad andra rauk-områden fridlystes. Raukfältet på Lörgeudd hör inte till de märkvärdigare på Gotland. Raukarna är relativt få till antalet och är inte särskilt höga eller omfångsrika.

Raukarna på Lörgeudd ingår dock som en del av central betydelse i ett tilltalande kustområde som besöks av många människor. Det är av denna anledning angeläget att skydda raukarna och deras omedelbara omgivning mot exploatering och mot alltför intensivt friluftsliv. Det är främst raukarna som gör området skyddsvärt medan växt- och djurlivet har liten betydelse för fridlysningen.

Norra delen av Lörgeudd avsattes som naturminnesmärke redan 1931 enligt 1909 års lag angående naturminnesmärkens fredande. Fridlysningen innefattade "förbud mot skadegörelse å raukarna eller berggrunden i allmänhet samt även förbud mot äggplockning och annan skadegörelse å djurlivet". Det omfördes till naturreservat sedan 1964 års naturvårdslag trätt i kraft. I samband med arbetet med att utarbeta en skötselplan för området har det också ansetts angeläget att se över naturreservatets areella omfattning och att fastställa närmare definierade föreskrifter.

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda raukarna inom rauk-området på Lörgeudd. Raukarnas omgivning skall bevaras öppen med endast litet inslag av träd och buskar.

2.2 Föreskrifter

Se beslutet.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Lörgeudd skjuter ut mot nordnordost ca 200 meter bred och 200 meter lång. Uddens högsta punkt ligger drygt 10 meter över havsytan. Till största delen är berggrunden täckt av strandgrus. I strandkanten längs uddens östra sida går berggrunden i dagen i form av en pall med grunda strandgrytsbildningar. På uddens nordöstra sida finns ett femtontal små raukar. De högsta raukarnas läge och höjd framgår av karta, bilaga 3.

Uddens östra sida sluttar flackt. Här är strandgruset hårt ursvallat. Strandvallarna är tydligt urskiljbara men inte särskilt mäktiga. Växtligheten är mycket gles på den östliga starkt vindexponerade sidan. Tulkört, knylhavre, grusslok och stånds är här de dominerande växterna. Enstaka små enar och rosbuskar växer utspridda.

Uddens västra sida sluttar något brantare och är mindre vindexponerad. Växtligheten är här betydligt frodigare. Kraftiga, 3-4 meter höga enbuskar dominerar i sällskap av en hel del rosbuskar. Enbeståndet har gallrats på vissa ställen men är delvis ganska tätt. De enda träden är ett litet antal granar på uddens norra del. Söderut övergår udden i en stor, helt öppen kalkstenshäll.

När området besöktes under arbetet med skötselplanen, fotograferades raukarna och deras omgivning. Bilderna förvaras i länsstyrelsens arkiv, tillsammans med ett antal bilder av äldre datum.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Inom reservatet finns en rad mer eller mindre väl dolda militära anläggningar. För övrigt utgör ett nyligen renoverat fyrbåk den enda byggnadskonstruktionen inom de gränser som reservatet antar i och med detta beslut. På Lörgeudds västra del, vilken tidigare ingick i reservatet, finns rester efter kalkindustri. Här står lämningarna efter två kalkugnar. Endast ruiner kvarstår av den äldre av dessa ugnar, vilken byggdes 1662 och var i bruk fram till början av 1700-talet. Den yngre och betydligt bättre bevarade ugnen, står söder om den äldre. Den uppfördes 1870 och var i bruk ett 20-tal år. I anslutning till kalkugnen finns två husgrunder som är resterna efter "kalklador". På uddens nordvästra del finns lämningarna efter den hamm från vilken den brända kalken skeppades ut.

3.3 Markanvändning

Lörgeudd ingår i ett kustområde som är ett välbesökt utflyktsmål.

Många av besökarna kör den lilla vägen österut från landsvägen mellan Kyllaj och Smöjen, fram till Lörgeudd. De fortsätter sedan ofta antingen norrut på den väggren som går norrut längs Lörgeudds västra sida, eller på den väg som tangerar reservatets södra gräns och sedan mynnar ut på hällmarken söder om reservatet.

Viken innanför Lörgeudd används som en skyddad hamm. Ett antal små bryggor finns anlagda längs uddens västra strand. Vid besök den 16 oktober 1985 låg här drygt 20 mindre båtar upplagda eller förankrade. I anslutning till bryggorna står två små bodar uppställda. Ytterligare en bod, av något större format, står uppställd på kajen nordväst om kalkugnarna. I husgrunden nordost om kalkugnarna står ett fritidshus, uppfört omkring 1967.

De öppna markerna omedelbart söder om viken innanför Lörgeudd används för husvagnscamping, vilken under sommaren till stor del har permanent karaktär. Viken innanför Lörgeudd används som badplats, inte minst av den barnkoloni som håller till ca 600 m västnordväst om Lörgeudd.

3.4 Tillgänglighet

Från den enskilda bilvägen mellan Kyllaj och Smöjen, vilken passerar 300 meter väster om Lörgeudd, utgår en bilframkomlig väg som delar sig i en väg som leder ut till Lörgeudds nordvästsida och en väg som tangerar reservatets södra gräns och sedan fortsätter söderut. Med allmänna kommunikationer kommer man närmast till Malms vid landsvägen mellan Valleviken och Hellvi. Denna väg trafikeras av SJ:s bussar varje vardag.

3.5 Information

Två informationsskyltar som är uppsatta längs reservatets södra gräns är söndervittrade och helt oläsliga.

II PLANDEL
 1 DISPOSITION AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målet för naturreservatets skötsel skall vara att bevara de marker som omger raukarna öppna och lättillgängliga.

1.2 Generella riktlinjer

När det gäller raukområden eftersträvar man som regel att markerna hålls öppna, med endast litet inslag av träd och buskar. Detta mål gäller dels för att man vill bevara en naturtyp som varit förhärskande under de senaste århundradena, men även för att raukarna skall framträda tydligt.

Lörgeudds naturreservat är idag mycket glest bevuxet, huvudsakligen med enstaka små enar och rosbuskar. Den sparsamma vegetationen är dels ett resultat av det utsatta läget men även av att området tidigare utsatts för bete och täkt av träd och buskar. När människans direkta påverkan nu upphört så gott som helt, har igenväxningen tagit sin början. Kolonisationen av buskar och träd går dock mycket långsamt på grund av det vindexponerade läget och de magra markförhållandena. Det torde därför inte bli nödvändigt med vegetationsbegränsande åtgärder inom överskådlig tid.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

En markerad parkeringsplats på föreslagen plats bidrar till att minska fordonstrafiken i naturreservatets nära omgivning. Informationstavloras placering gör det möjligt att nå de flesta besökare utan att störa naturmiljön.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuellt.

2.2.2 Parkeringsplats

Det är önskvärt att en parkeringsplats markeras genom att en blå parkeringsskylt sätts upp på plats som anges på karta, bilaga 2

2.2.3 Information

Informationsskyltar bör lämpligen sättas upp på de två ställen som anges på kartan, bilaga 2. De gamla söndervittrade skyltarna bör monteras ned och tas bort.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

3. TILLSYN

En ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- . utförd åtgärd
- . år och månad för åtgärdens utförande
- . kostnader för naturvårdsförvaltningen
- . finansiering
- . eventuellt noteringar om åtgärdens effekt om annat av intresse inom reservatet, t ex brott mot reservatsföreskrifterna och liknande.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har gjort en ekonomisk utredning den 28 oktober 1985 av beräknade kostnader perioden 1986-2000

Se bilaga 4.

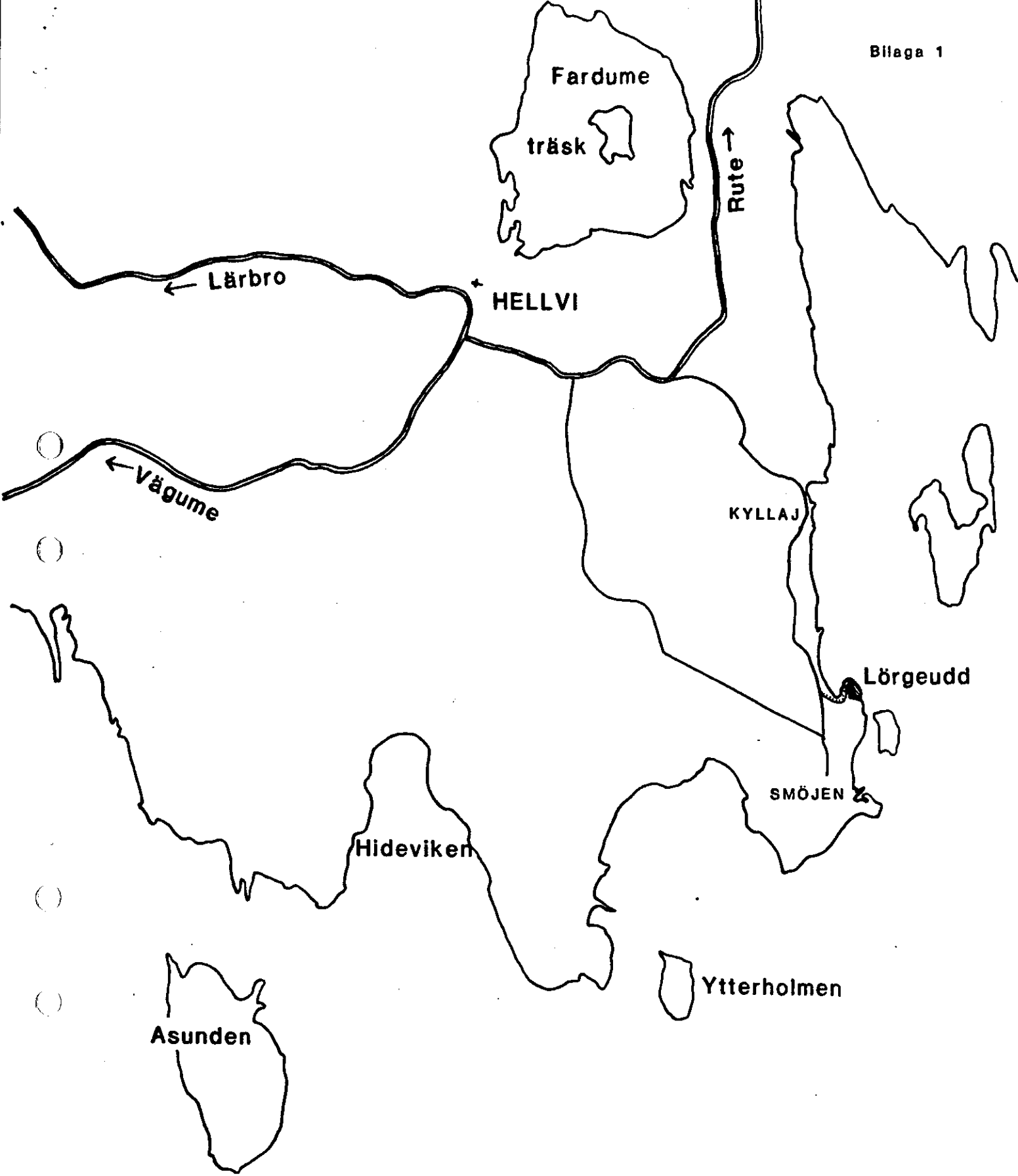
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten:

Utmärkning av naturreservatets gränser, framställning och utplacering av informationsskyltar, uppsättande av parkerings-skylt, samt ambulerande tillsyn.

Bilagor

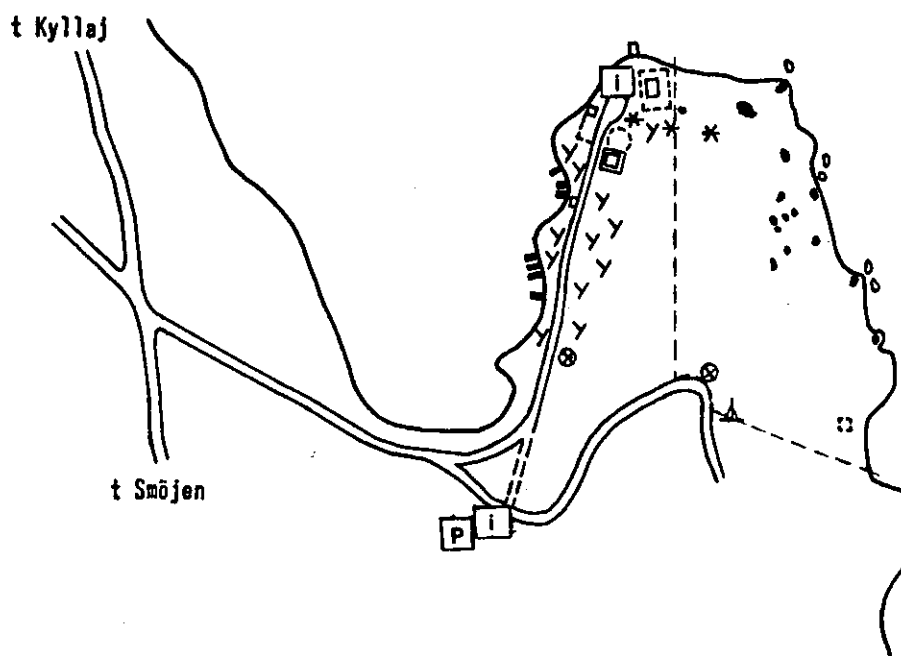
1. Översiktskarta
2. Detaljkarta
3. Karta med höjdangivelse för de högsta raukarna
4. Ekonomisk utredning

NATURRESERVATET LÖRGEUDD

Översiktskarta 0 1 2 3km

beslutskarta

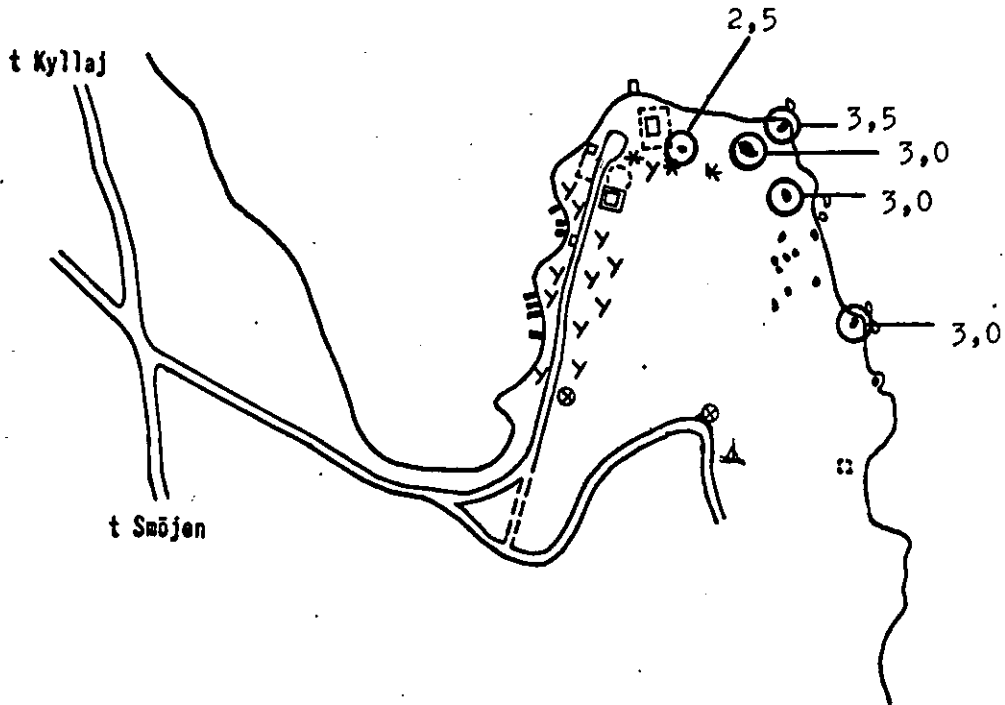
SKALA 1:4000

0 50 100 m

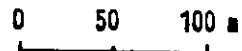
--- --	reservatsgräns	[i]	föreslagen informationstavla
====	bilväg	[P]	föreslagen parkeringsplats
- - - -	vägspår	*	gran
--- ---	mur	Y	en
[]	träbyggnad		
[□]	kalkugn		
(○)	raserad kalkugn		
⌒	brygga (raserad)		
●	rauk		
▲	sjömärke		
⊗	informationstavla		

NATURRESERVATET LÖRGEUDD

Höjdangivelser för de största raukarna, meter.

SKALA 1:4000

- ==== BILVÄG
- == == == VÄGSPÅR
- - - - MUR
- TRÄBYGGNAD
- ◻ KALKUGN
- RASERAD KALKUGN
- ⌒ BRYGGA (RASERAD)
- RAUK
- △ SJÖMÄRKE
- ⊗ UPPLYSNINGSSKYLT

- * gran
- γ en

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSÖRVALNINGEN

Naturvårdsobjekt: NR Lörgeudd

Kommun: Gotland

Län: Gotland

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Skötsel- område Skötsel- objekt nr	Kostnader				Intäkter		
	Typ av åtgärd	Arbetskraftbehov i normaldagsverken		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc) i kr	Typ av intäkt	Kr	
		Bå 1-5	Bå 6-10			Bå 1-5	Bå 6-10
1	2	3	4	5	6		
	Utmärkning av gränser	1	1000				
	Information	1	2000				
	P-platsskylt	1	1000				
	Tillsyn	2					